

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО

Факультет

**Громадського розвитку
та здоров'я**

Кафедра права

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ПРИВАТНОГО ПРАВА

Методичні рекомендації

*для виконання практичних робіт та самостійного вивчення
дисципліни студентам ОС «Магістр» спеціальності 081 «Право»*

Львів 2022

Затверджено методичною комісією ФГРЗ

Протокол № від 2022 р.

Укладач: *доцент кафедри, к. н. з д. у., доцент Б. В. Мелех*

Відповідальний за випуск: *к. е. н., доцент Ю. А. Коверко*

Видається в авторській редакції

*© Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького, 2022 р.*

ТЕМА 1

Основні категорії та інститути приватного права (2 год.)

План

1. Правочини як категорія приватного права.
2. Договір у приватноправових відносинах.
3. Теорії права власності. Актуальні проблеми встановлення права власності.
4. Зобов'язання. Проблеми забезпечення виконання зобов'язань.
5. Делікти в приватноправових відносинах.
6. Охорона прав суб'єктів приватноправових відносин.

Питання для обговорення:

1. Розкрийте зміст поняття та правову природу правочину.
2. Назвіть і проаналізуйте види правочину.
3. Охарактеризуйте умови дійсності правочину.
4. Які форми правочину ви знаєте?
5. Хто є сторонами в правочині?
6. Що являє собою зміст правочину?
7. Дайте визначення поняття недійсного правочину. Які правові наслідки недійсності правочину?
8. Що таке нікчемні та оспорювані правочини?
9. Які правочини є фіктивними та удаваними?
10. Охарактеризуйте правові наслідки недійсності частини правочину.
11. Розкрийте зміст поняття договору та його функцій.
12. Назвіть види договорів.
13. Розкрийте зміст договору як юридичного факту та види його умов.
14. Які ви знаєте форми укладання договору?
15. Як відбувається зміна та розірвання договору: охарактеризуйте підстави та правові наслідки.

16. Що таке власність та зміст права власності?
17. Охарактеризуйте підстави виникнення та припинення права власності.

Тема 2

Охорона приватноправових відносин. Судова практика. Правові колізії (2 год.)

План

1. Поняття охорони та захисту прав і інтересів фізичних осіб.
2. Особливості реалізації юрисдикційної і неюрисдикційної форм захисту.
3. Способи захисту цивільних прав і інтересів фізичних осіб

Питання для обговорення:

1. Сформулюйте поняття «право на захист».
2. Дайте характеристику принципу справедливості і рівності можливостей набувати права і нести обов'язки.
3. Поясніть співвідношення заходів захисту і заходів цивільної відповідальності.
4. Що розуміють під поняттям «охоронні правовідносини»?
5. Примус як елемент правоохоронного правовідношення?
6. Дайте визначення поняття вини та розкрийте її значення у цивільних правовідносинах.
7. Сформулюйте функції цивільної відповідальності та розкрийте їхній зміст.
8. Назвіть структурні елементи механізму захисту цивільних прав.
9. Визначте роль нотаріуса у справах про стягнення заборгованості у безспірному порядку.
10. Досудове врегулювання спорів, його зміст та функція.
11. Що означає поняття «превентивний захист»?
12. Назвіть переваги юрисдикційної і неюрисдикційної форм захисту прав.

13. У яких випадках допускається самозахист?
14. У чому полягає захисна функція нотаріату?
15. У чому полягає цивільно-правовий обов'язок відшкодувати шкоду?

Тема 3

Актуальні питання цивільного права

(2 год.)

План

1. Місце цивільного права в загальній системі права.
2. Співвідношення цивільного та господарського права в регулюванні приватноправових відносин.
3. Актуальні проблеми процесуального регулювання норм приватного права.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте колізійні моменти господарського і цивільного права.
2. Який вплив кримінального права на приватноправові відносини?
3. Яка різниця між приватноправовими та трудовими нормами?
4. У чому суть індивідуального регулювання приватноправових відносин?
5. Дайте характеристику стадій правового регулювання приватноправових норм.
6. Охарактеризуйте зміст приватнопроцесуальних відносин.

Тема 4

Актуальні питання сімейного права.

(2 год.)

План

1. Аліментні зобов'язання на утримання дитини: новелізації законодавства.
2. Особливості правового регулювання сурогатного материнства.

3. Інститут цивільного партнерства: зарубіжний досвід правового регулювання.

Питання для обговорення:

1. Які види аліментних зобов'язань між матір'ю, батьком і дитиною можна виділити?
2. Назвіть підстави для стягнення аліментів на дитину в судовому порядку.
3. Розкрийте особливості укладання договору між батьками про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно.
4. За якими підставами виникає обов'язок батьків утримувати повнолітніх доньку, сина?
5. У якому порядку можуть бути стягнуті аліменти на дитину?
6. Назвіть суттєві умови договору, що укладаються між сурогатною матір'ю та біологічними батьками (подружжям).
7. Який нормативно-правовий акт містить визначення понять «сурогатне материнство», «сурогатна матір», «договір про сурогатне материнство»?
8. Які види сурогатного материнства вам відомі?
9. Які зобов'язання має виконати гестаційний кур'єр?
10. Які напрями удосконалення вітчизняного законодавства щодо врегулювання відносин сурогатного материнства ви можете назвати?

Тема 5

Актуальні питання спадкового права.

(2 год.)

План

1. Актуальні питання спадкування за заповітом.
2. Актуальні питання спадкування за законом.
3. Актуальні питання укладання спадкового договору.

Питання для обговорення:

1. Визначте поняття та порядок укладання заповіту.
2. Назвіть мови чинності заповіту.
3. Оцініть роль свідків при складанні заповіту.
4. Яка форма заповіту та які правові наслідки її недодержання?
5. Що таке підпризначення спадкоємця?
6. Що потрібно розуміти під заповітом подружжя?
7. Охарактеризуйте заповіт з умовою.
8. Як здійснюється призначення виконавця заповіту?
9. Назвіть підстави спадкування за законом.
10. Які є особливості спадкування майна особами, що народилися після смерті спадкодавця?

Тема 6

Актуальні питання права інтелектуальної власності.

(2 год.)

План

1. Відмінності об'єкта права власності від об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Поняття права інтелектуальної власності.
3. Критерії розмежування інститутів права інтелектуальної власності.
4. Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам.

Питання для обговорення:

1. Назвіть відмінності об'єкта права власності у власному розумінні від об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Поясніть передумови правової регламентації відносин, пов'язаних з нематеріальними об'єктами.

3. Які властивості речі (об'єктів права власності у власному розумінні) та властивості об'єкта права інтелектуальної власності?
4. Який є зв'язок властивостей об'єкта права інтелектуальної власності зі змістом окремих прав та обов'язків?
5. Визначте поняття права інтелектуальної власності.
6. Назвіть загальні риси виключних прав на нематеріальні об'єкти.
7. Охарактеризуйте критерії розмежування інститутів права інтелектуальної власності.
8. Визначте систему інститутів права інтелектуальної власності.
9. Поясніть підстави виникнення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам.
10. Як потрібно розуміти спільне здійснення прав інтелектуальної власності?

Тема 7

Актуальні питання трудового права.

(2 год.)

План

1. Трудовий договір як організаційно-правова форма реалізації права на працю.
2. Проблеми відповідальності у трудовому праві.

Питання для обговорення:

1. У чому відмінності трудового договору від видів договорів про виконання робіт чи надання послуг?
2. Які види умов трудового договору не можуть змінюватися за домовленістю сторін і чому?
3. Проаналізуйте трудову функцію працівника як ключову умову трудового договору.
4. Розкрийте характер відповідальності у трудовому праві.

5. Охарактеризуйте відмінності загальної та спеціальної дисциплінарної відповідальності.
6. Класифікуйте види матеріальної відповідальності працівника та розкрийте їхню суть.

Тема 8

Цивільно-правовий захист прав споживачів.

(2 год.)

План

1. Особливості правового статусу споживача у цивільних правовідносинах.
2. Права споживачів.
3. Проблеми цивільно-правового захисту прав споживачів.

Питання для обговорення:

1. Розкрийте зміст поняття «права споживачів» та перелічіть їхні основні види.
2. Дайте визначення поняттю «споживач».
3. Проаналізуйте структурно-змістовну характеристику Закону України «Про захист прав споживачів» як основного джерела, що регулює права споживачів.
4. Охарактеризуйте норми, які регулюють права споживачів.
5. Наведіть кілька прикладів міжнародно-правових актів у сфері захисту прав споживачів.
6. Визначте роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у сфері захисту прав споживачів.
7. Які особливості обґрунтування та принципи відшкодування моральної шкоди за порушення прав споживачів?
8. Якими є обов'язки споживачів?

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

1. Основні категорії та інститути приватного права

Учасники приватноправових відносин.

2. Охорона приватноправових відносин. Судова практика. Правові колізії

Способи захисту цивільних прав і інтересів фізичних осіб.

3. Актуальні проблеми цивільного права. Правова допомога у цивільному судочинстві

Актуальні проблеми процесуального регулювання норм приватного права.

4. Актуальні проблеми сімейного права

Інститут цивільного партнерства: зарубіжний досвід правового регулювання

5. Актуальні проблеми спадкового права

Актуальні проблеми укладання спадкового договору.

6. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності

Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам.

7. Актуальні проблеми трудового права

Проблеми відповідальності у трудовому праві.

8. Цивільно-правовий захист прав споживачів

Проблеми цивільно-правового захисту прав споживачів.

Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання виконується за бажанням студентів з метою покращення балу поточного контролю на основі написання реферату на одну із запропонованих тем:

1. Генезис поняття приватного права.
2. Римське право як основа сучасного приватного права.
3. Співвідношення приватного та публічного права.
4. Місце приватного права в загальній системі права.
5. Поняття та сутність правочинів в електронній формі.
6. Забезпечувальні засоби здійснення правочинів в електронній формі.
7. Сучасні концепції розуміння принципу верховенства права у цивільному судочинстві.

8. Співвідношення принципів верховенства права і законності у контексті реалізації компетенції суду при здійсненні правосуддя та формування цивільного процесуального законодавства.

9. Набуття статусу представника в цивільному судочинстві в умовах реформування: основні законодавчі новації.

10. Участь судового представника в цивільному судочинстві в умовах розвитку «електронного правосуддя».

Питання до іспиту з дисципліни „Актуальні питання приватного права”

1. Генезис поняття приватного та публічного в праві.
2. Загальні поняття формування теорії приватного права.
3. Особливість встановлення приватного в праві як спеціальної філософської, соціологічної, правової категорій.
4. Предмет, об'єкт, структура приватного права як навчального предмета, як наукової категорії.
5. Місце приватного права в загальній системі права.
6. Джерела приватного права.
7. Приватні правовідносини: основні ознаки та риси.
8. Право власності як інститут приватного права.
9. Договір. Договірні відносини.
10. Зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язань у приватному праві.
11. Охорона прав суб'єктів приватноправових відносин.
12. Теорії права власності.
13. Сучасні наукові дослідження щодо категоріального апарату приватного права. Співвідношення охорони та захисту прав.
14. Звичай як джерело приватного права. (Звичай у цивільному праві. Звичай у шлюбно-сімейних відносинах. Звичай у трудових відносинах. Звичай у міжнародному приватному праві).
15. Аналогія права у приватноправових відносинах.
16. Судова практика в приватному праві.
17. Зловживання суб'єктивним цивільним правом.
18. Сучасні наукові погляди щодо застосування звичаїв, аналогії права в судовій практиці.
19. Система суб'єктів приватного права.
20. Фізичні особи як суб'єкти приватного права.
21. Правоздатність та дієздатність фізичних осіб.
22. Правовий статус фізичних осіб (громадяни, апатриди, біпатриди, біженці, вимушені переселенці, внутрішньо переміщені особи, особи без громадянства та ін.).
23. Поняття та правове значення індивідуалізації фізичної особи. Ім'я фізичної особи та її значення. Місце проживання фізичної особи. Інші ознаки індивідуалізації фізичної особи.

24. Визнання особи безвісти відсутньою, померлою.
25. Правовий статус фізичної особи-підприємця.
26. Юридичні особи як суб'єкти приватного права. Теорія походження юридичних осіб.
27. Поняття та ознаки юридичної особи.
28. Юридичні особи публічного права як учасники приватноправових відносин.
29. Право та дієздатність юридичних осіб.
30. Поняття індивідуалізації юридичних осіб та її правове значення.
31. Індивідуальні ознаки комерційних юридичних осіб.
32. Створення юридичної особи. Життєвий цикл юридичної особи.
33. Права та обов'язки юридичних осіб приватного права.
34. Поняття юридичної особи публічного права.
35. Держава як особливий суб'єкт приватного права.
36. Історичні аспекти виникнення правочинів в електронній формі.
37. Забезпечувальні засоби здійснення правочинів в електронній формі (електронний цифровий підпис, електронний документообіг).
38. Поняття та сутність правочинів в електронній формі.
39. Права та обов'язки учасників приватних правовідносин в Інтернеті.
40. Правове регулювання електронної комерції.
41. Особливості правочинів цифровими товарами.
42. Інтернет як торгова площа та засіб здійснення правочинів.
43. Ризики та перспективи здійснення правочинів в електронній формі.
44. Зворотне відсилення.
45. Відсилення до права третіх країн.
46. Обхід закону.
47. Імунітет держави у приватноправових відносинах, ускладнених іноземним елементом.
48. Договірні відносини, ускладнені іноземним елементом.
49. Виконання рішень іноземних судів.
50. Проблеми вибору юрисдикції. Колізійна норма.
51. Поняття охорони і захисту прав та інтересів фізичних осіб.
52. Способи захисту приватних прав та інтересів фізичних осіб.
53. Порядок захисту приватних прав та інтересів фізичних осіб.
54. Зловживання правом у приватноправових відносинах.
55. Поняття обмеження прав.
56. Генезис поняття забезпечення виконання зобов'язань.
57. Історичні передумови виникнення, поняття, предмет та стягнення неустойки.
58. Поняття способів забезпечення виконання зобов'язань.
59. Окремі способи забезпечення виконання зобов'язань.
60. Поняття та види зобов'язань.
61. Судова практика застосування видів забезпечення виконання зобов'язань.
62. Поняття неустойки. Види неустойки. Предмет неустойки.
63. Збиток та його визначення. Упущена вигода та її визначення.
64. Поняття притримання. Ознаки притримання.

65. Поняття поруки. Ознаки поруки. Правове становище поручителя. Припинення поруки.
66. Поняття та ознаки гарантії. Правове становище гаранта. Припинення гарантії.
67. Поняття та функції завдатку.
68. Право людини на життя та усунення небезпеки, яка загрожує життю та здоров'ю. Здійснення репродуктивних прав людини. Здійснення права на участь у наукових, медичних та інших дослідках.
69. Право людини на здоров'я, медичну допомогу та пов'язані з ними права. 70. Поняття та зміст права на здоров'я.
71. Здійснення права на донорство та трансплантацію.
72. Договірне регулювання зберігання анатомічних матеріалів.
73. Право на особисту безпеку у системі особистих немайнових прав людини.
74. Здійснення права на безпечність об'єктів споживання.
75. Здійснення права на безпечність умов соціального буття.
76. Право на особисту недоторканність та свободу у системі особистих немайнових прав людини.
77. Поняття та зміст права на особисту недоторканність. Здійснення права на особисту недоторканність при використанні гіпнозу та поліграфа.
78. Здійснення права на особисту недоторканність шляхом вирішення питання про цілісність організму при житті та після смерті.
79. Поняття та зміст права на особисту свободу. Проблеми здійснення права на свободу від обмеження власної волі.
80. Правове регулювання здійснення права на свободу поведінки та вчинків.
81. Право на володіння та використання зброї.
82. Право на сім'ю та особисте влаштування у системі особистих немайнових прав.
83. Поняття та здійснення права на сім'ю.
84. Поняття та здійснення права на особисте влаштування.
85. Право на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості. Право на свободу літературної і художньої творчості.
86. Право на свободу наукової і технічної творчості. Штучний інтелект. Сприяння здійснення прав інтелектуальної власності на результати наукової діяльності.
87. Право на вибір роду занять. Збройне волонтерство (легальне найманство). Державна служба.
88. Право на свободу пересування.
89. Право на мирні зібрання та об'єднання.
90. Право на гідність.
91. Співвідношення публічного та приватного права в сімейних відносинах.
92. Сім'я, родинність (кровна спорідненість), свояцтво: поняття та юридичне значення.
93. Визнання батьківства.
94. Сурогатне материнство.
95. Шлюб.

96. Шлюбний договір.
97. Санація шлюбу.
98. Недійсність шлюбу.
99. Проблеми правового регулювання розірвання шлюбу.
100. Окремі аспекти сімейних відносин, ускладнені іноземним елементом.
101. Матеріальні гарантії членів сім'ї (в сім'ї / після розірвання шлюбу).
102. Правові гарантії дітей в сім'ї.
103. Поняття спадщини, спадкової маси.
104. Момент відкриття спадщини.
105. Спадкові відносини, особливості суб'єктного складу спадкових відносин.
106. Характеристика спадщини та її складу.
107. Характеристика прав і обов'язків спадкодавця, які не входять до складу спадщини.
108. Право на земельну ділянку.
109. Спадкове право на житловий будинок, квартиру, інше нерухоме майно.
110. Успадкування майна, належного фермерському господарству.
111. Спадкове право на транспортні засоби.
112. Право на банківський вклад і отримання грошових виплат.
113. Право на ім'я. Псевдонім. Криптонім. Гетеронім. Геонім. Алонім. Літературна маска. Астронім. Автонім. Нік. Позивний.
114. Найбільш поширені способи порушення авторського права і суміжних прав та боротьба з ними. Піратство. Контрафакція. Плагіат.
115. Презумпція авторства. Суб'єкти авторського права.
116. Особисті немайнові права автора. Вільне використання твору без згоди автора.
117. Право автора на плату за використання його твору.
118. Охорона та захист авторських і суміжних прав.
119. Колективне управління виключними правами.
120. Особливості митного контролю об'єктів інтелектуальної власності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Конституція України: Закон України, 28 червня 1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (Далі – ВВРУ). 1996. № 30. С. 141.
2. Сімейний кодекс України: Закон України, 10 січня 2002 № 2947-III. ВВРУ. 2002. № 21-22. ст.135.
3. Цивільний кодекс України: Закон України, 16 січня 2003 № 435-IV. ВВРУ. 2003. №№ 40-44. ст.356.
4. Кодекс законів про працю України: Закон України, 10 грудня 1971 № 322-VIII <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/322-08>.
5. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 № 3773-VI. ВВРУ. 2012. № 19-20. ст.179.

6. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 № 2709-IV. – ВВРУ. – 2005. - № 32. - ст.422.
7. Господарський кодекс України : від 16 січня 2003 року. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. Ст. 144 (із змінами і доповненнями).
8. Про дію міжнародних договорів на території України : Закон України : від 10 грудня 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 10. Ст. 137 (із змінами і доповненнями).
9. Про міжнародне приватне право: Закон України : від 23.06.2005 № 2709-IV (остання редакція від 09.06.2013) <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2709-15/page>

ЛІТЕРАТУРА:

1. Право інтелектуальної власності: посібник. за ред. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.) та ін. К. : МП «Леся», 2014. 344 с.
2. Майданик Р. А. Розвиток приватного права України : монографія. К.: Алерта, 2016. 197с.
3. Харитонов Є. О. Рецепції приватного права: парадигма прогресу. К. : Центрально-Українське видавництво, 2012. 367с.
4. Підопришора О. Розмежування і взаємодія публічного і приватного права як методологічна проблема вітчизняного правознавства. *Вісник Академії правових наук України*. 2002. № 4. С. 77–86.
5. Смітюх А. Ідея добросовісності як імператива приватного права. *Право України*. 2001. № 8. С. 144-152.
6. Актуальні проблеми приватного права : навч. посіб. І. В. Чеховська, А. С. Амеліна, Т. Й. Білоус та ін.; Університет ДФС України. Ірпінь, 2017. 420 с.
7. Азімов Ч. Поняття і зміст приватного права. *Вісник Академії правових наук*. 1998. № 3. С.56-68.
8. Сібільов М. Загальна характеристика сфери приватного права. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 2 (25). С. 123–134.
9. Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: збірник тез доповідей учасників науково-практичного семінару (13 листопада 2020 року). за заг. ред. М. С. Долинської, І. В. Красницького, Ю. М. Юркевича. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 208 с.